

NASTĘPOWAĆ (68) *vb impf*

Oba a oraz o jasne (w tym w pierwszym a 1 r. błędne znakowanie).

inf następować (8). ◇ *praes 3 sg* następuje (25). ◇ *3 pl* następują (10). ◇ *praet 2 sg m* -eś następował (1). ◇ *3 sg m* następował (3). *f* następowała (1). *n* następowało (1). ◇ *3 pl m pers* następowali (2). *subst* następowały (2). ◇ *fut 1 sg* będę następował (1). ◇ *3 pl m pers* następować będą (1). ◇ *imp 2 sg* następuj (1). ◇ *con 3 sg m* by następował (4). ◇ *3 pl m pers* by następowali (5). ◇ *part praes act* następując (3).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVIII w. s.v. nastąpić.

1. Być po czymś (50) :

A. O kolejności czasowej: kolejno po czymś pojawiać się, dziać się, zaczynać się, znajdować się w jakimś miejscu lub sytuacji; czasem: zastępować; succedere Modrz, Cn; subsequi Modrz; consequi, excipere, insequi, instare, sequi, subire, supervenire Cn (47) :

a. O zjawiskach, czynnościach, czasach (18) : SkarŻyw 558; Chmury czarné wiátr woiuie/ A pogoda náltępuie. KochPieś 47; ZawJeft 18; GrabowSet S3; KlonKr F; Gdzie iuz trzeći trybunał náltępuie/ lkoro człowiek światá tego lkończy SkarKaz 3a.

następować z czego, skąd (2): Z tych głównych cnot/ ine cnoty náltępuią GórnRozm L2v, M3v.

następować za czym (7): BibRadz I 1a marg; im droźlża to krew była/ tym zá nią pewnieyźe zwycięstwo náltępowáło SkarŻyw [407]; zá ciepłym wesołym czáfem/ Wnet náltępuie zímá z niewczáfem ZawJeft 30; GrabowSet M3; SkarKaz 348a; Wielka to krzywda/ zá którą ná krolestwo wżytko [...] pomlta bozka náltępuie. SkarKazSej 703b, 700a.

następować po czym (3): A ono co iest/ co o czásie który po dwudzieftu czterzech godzinách náltępuie przydawáią? ModrzBaz 80v; WujNT 13; WysKaz 44.

W charakterystycznych połączeniach: następuje czas, dar, pogoda, szczęście, światłość, trybunał, zima, žal; wnet następować (2).

b. O ludziach: obejmować po kimś jakąś funkcję, stanowisko, miejsce (29) : ModrzBaz 44v; niechby záfwie ieden z nich pewny czás przy tym lkárbie wltáwicznie miefzkał/ potym drugi náltępowáł VotSzl E.

następować na co [= obejmować co] (5): O Vrzędziech/ ná ktore sýnowie ábo drudzy potomkowie po rodzicach wláśnie náltępuią ModrzBaz 46v, 43, 46v; SkarJedn 210; VotSzl E3v.

następować po kim (3): Co iellizeby tego v teráznieyźych dzierzawiec tych beneficiy nieuprófzono/ tedyby lácno vprośić možono v tych coby po nich náltępowáć mieli ModrzBaz 139, 43, 46v.

W przeciwstawieniach: »schodzić (2), ginąć ... nastęć« (3): Skoro wieczór/ cí zchodzą/ drudzy náltępuią KochPs 85 [idem] 86; ták iáko w woycze gdy ieden ginie/ drugi/ áby fię rząd niepfował/ náltępuie. SkarŻyw 208.

W charakterystycznych połączeniach: następuje (9), inszy (2), świeży.

Fraza: »jeden na drugiego miejsce, jeden po drugim następuje« = unus alio succedit Modrz (2:1): ModrzBaz 120; ReszPrz 102; Rzeczpołpol: każda potrzebuie tákich ftrozów/ którzyby ieden ná drugiego mieyfce náltępuią/ oká nigdy nie zámrużáli. GórnRozm M3v.

Zwroty: »na miejsce [czyje], na to miej sce następować« = *in locum [alicuius] succedere* *Modrz, Cn* [szyk zmienny] (13:4): gdyż łyłyż iz Pan twoy nierowno z więtzemi pociechámí náłtępuie tobie ná mieyfce iego [zmarłego]. *RejPos* Ooo4v, Ooo4; *RejZwierc* 170v; *CzechRozm* 181; *ModrzBaz* 44v, 61v, 93, 120, 140; *NiemObr* 49; *WujNT* 50, 766; *KmitaSpit* B3; *SkarKaz* 240a; gdy fię ciągnąc tá ftroná fprácuie/ Wnet ná to mieyfce świeża náłtępuie *KlonFlis* E2v. *Cf Frazza*.

»po śmierci [czyjej] następować« (2): *CzechRozm* 181; fą niektore infze [dostojeństwa]/ ná ktore fynowie po śmierci Oycowfkiey náłtępuią [succedunt parentibus mortuis] *ModrzBaz* 46v.

B. O kolejności w tekście; sequi *Modrz* (3) : IVż náłtępuie oná rofpráwá o pánowániu *ModrzBaz* 76v.

następować po czym (2): Przecz po Ewángeliách náłtępuią dzieie Apoftolskie. *WujNT* 391 marg, 516.

2. Zbliżać się w czasie (3) : ácz náłtępowáły Czáfy/ gdy gofpodarftwá záczyńác fię miały. *KmitaSpit* C4v, B3; ktorego [świata] blizki náłtępuie koniec y czás bárzo niepewny *SkarKaz* 423b.

3. Powstawać, wchodzić w użycie (1) : iedno iz literá nowa [= *nowy kształt liter*] náłtępuie: Otóz áby y Orthographia nowa Polfka byłą [...] *JanNKar* D3.

4. Stawać na coś, nadeptywać; calcare *Cn* [czemu na co] (1) :

Przysłowie: gdy pies fpi ná fmieciu nie náłtępuy mu ná ogon *RejZwierc* 146v.

5. Będąc w ciągłym ruchu wchodzić, wkraczać w pewien obszar [na co] (3) : iz Słońce álbo Miefiąc idąc fwym okręgiem niżey tego Zodiáká/ náłtępuie ná ty przerzeczone známiona *BielKron* 263.

Przen (2) :

Zwroty: »na [jaką] drogę następować« (1): ktorym on kazał ná tęż drogę náłtępowác [eandem viam insistere]/ ktorą on pirwey przed nimi fzedł. *ModrzBaz* 68.

»następować na [do czego] stopnie« (1): Kárzeł też piąty Rzymfki Cefarz/ náłtępuiąc ná tákowe do wieczney sławy ftopnie [iisdem vestigiis ad gloriae aeternitatem insistentem]/ iz go w tey mierze niewydał/ świadcákámi fą známienite one á z pilnością vczynione tablice *ModrzBaz* [16]v.

6. Atakować (7) : Podáli tył Pigmei te [ptaki] náłtępowáły/ Tákże ich w one błotne ieżiorá wegnáły. *KmitaSpit* C2v.

W przeciwstawieniu: »ustępować ... następować« (1): Wołofzy poczęli vftępowác y záfię náłtępowác kunfzthownie. *BielKron* 407.

Przen (5) :

Zwrot: »na głowy, zdrowie [czyje] następować« = *stanowić zagrożenie dla życia* (2:1): Turecka moc fzáblá ná głowy wáfze náłtępuie *SkarKazSej* 660a, 663b, 664a.

a) W opisie gwiazdozbioru noszącego nazwę istoty żywej (1) : W nich fye wielki wąż kręci/ który przepáfuie Ophiuchá: ten przedfię śmieie náłtępuie *KochPhaen* 4.

b) Chcieć zdobyć siłą, porywać się na coś [na co] (1) : ktobykolwiek [...] ná pánowánie téy korony náłtępowáł/ ten ma bydz poczytan zá *hoftem patriae* *SarnStat* 15.

7. Ciągnąć z wojskiem [na co] (1) : Iatędy na Busk będę następowáł *ActReg* 126.

8. Przyjmować jakąś wiarę [na co] (1) : fkađ wiele ich było co záfię ná pogáńfką wiarę náłtępowoli [!] *BielKron* 155.

9. *Zaczynać, przystępować do czegoś [na co] (1)* : Skoro zaś iałna zorza ząkwitnie ná niebie/ [...] ludzie nałtępuią Ná roboty *KochPs* 156.

Synonimy: **1.** *naśladować*; **2.** *nadchodzić*; **3.** *nastawać*; **4.** *nadeptywać*; **5.** *przychodzić*; **6.** *nacierać, nadchodzić, przypadać*; **7.** *ciągnąć*; **9.** *imować się*.

Formacje współrdzenne cf STĄPIĆ.

Cf **NASTĘPOWANIE, NASTĘPUJĄCY**

JR, KW